

Тақриз

ба автореферати Абдусамадзода Бахтулло Абдулмароб дар мавзӯи “Шароитҳои педагогии таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ)

Натиҷаҳои тадқиқоти сершумори вазъи тандурустии насли ҷавон боиси нигаронии ҷиддӣ мебошанд. Дар заминаи дигаргуниҳои манфии вазъияти экологӣ, мушкилоти иҷтимоӣ-иқтисодӣ, маҳдудияти донишҳои тиббӣ-профилактикӣ, болоравии теъдоди кӯдакони дорои тандурустии заиф дар муассисаҳои таълимӣ мушкилоти имрӯзаи муассисаҳои таҳсилотӣ ва волидон мебошад. Онҳо барои мутобиқ шудан ба фаъолиятҳои омӯзишӣ, тамаркуз ва анҷом додани вазифаҳои таълимӣ мушкилӣ доранд. Ин ҳолати имконияти истифодабарии технологияҳои пешқадами педагогӣ ва самаранокии онҳоро коҳиш медиҳад ва иҷрои барномаи рушди шахсиятро ба таври назаррас мушкил мекунад. Баъзан шумораи кӯдакони солим кам шуда, бо ёрии тиббӣ-педагогӣ фарогирии умумии онҳо зиёд мешавад.

Дар синни кӯдакӣ наврастӣ инсон суръати тези инкишофи ҷисмониро аз сар мегузаронад, ки он аз паси худ инкишофи равонӣро ақдӣ, ахлоқиро ҷаҳди ӯро таъмин менамояд. Фаъолияти асабҳо, узвҳои нафасканиӣ, гардиши хун ва устухону мушакҳо тақдир ёфта, тансиҳатӣ, солимии равонӣро ҷисмонӣ пайгирӣ карда мешавад.

Дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш» оварда шудааст: «тарбияи ҷисмонӣ – қисми таркибии фарҳанг ва соҳаи фаъолияти иҷтимоӣ буда, аз маҷмӯи арзишҳои маънавӣ ва моддӣ дар ҷомеа бавуҷудомалда ва истифодашаванда иборат аст, ба таҳкими саломатӣ, инкишофи ҷисмонӣ инсон, инчунин тарғиби тарзи ҳаёти солим равона карда шудааст». Тарзи ҳаёти солим – тарзи ҳаёти инсон аст, ки ба

нигоҳ доштани тандурустӣ, пенсиярии беморӣ ва тақвияти организми инсон нигаронида шудааст.

Мавзӯе, ки унвонҷӯ интихоб намудааст, ба яке аз масъалаҳои мубрами соҳаи маориф, яъне таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ бахшида шудааст.

Рисолаи унвонҷӯ мавзӯи интихобшударо пурра инъикос намуда самтҳои муҳими вобаста ба асосҳои педагогии таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ, роҳҳои муосири таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ ва банақшагирии барномаҳои махсус дар ин самт барои хонандагони синфҳои ибтидоиро фаро гирифтааст.

Мавриди таҳқиқи афтореферати диссертатсия маълум гардид, ки масъалаи таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ ҳамчун яке аз масъалаҳои калидии соҳаи маориф матраҳ карда шудааст. Дар ин самт муаллиф тадқиқотҳои гуногуни илмӣ гузаронида, барои баланд бардоштани сатҳи сифати таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ, пешниҳодҳои ҷолиб намудааст.

Муаллиф рисолаи худро дар муқаддима, ду боб (ҳар боб дорои се фасл) ва хулоса инъикос намуда, аз адабиёти гуногуни илмӣ ва таълимӣ истифода бурдааст.

Боби якуми рисола “Заминаҳои назариявии таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва тарбияи тарзи ҳаёти солим дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ” унвон гирифта дар он мафҳумҳои “тандурустӣ”, “тарзи ҳаёти солим” мавриди омӯзишу таҳлили илмӣ қарор дода шудаанд. Ҳамзамон назарияҳои олимони хориҷиву ватанӣ оиди муаммони таҳқиқшаванда матраҳ гардидаанд.

Боби дуюми рисола “Татбиқи технологияҳои муҳити тандурустӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ” ном гирифта, оид ба усулҳои

пенрафтаи педагогии таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ татбиқи гардида, ҳадафи мушаххас ва таҳияи нақшаҳои инфиродии фаъолият таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ муайян карда шудааст.

Инчунин, аз ҷониби унвонҷӯ таҳқиқоти озмоишӣ дар се марҳила гузаронида шудааст, ки аз маҷмӯи усулҳои мушоҳидаҳо, иштирок дар дарсҳо, анкетаҳо, муҳоҷисаҳо, озмоиши педагогӣ ва коркарди математикӣи натиҷаҳо иборат мебошад.

Дар асоси таҳқиқотҳои гузаронидашуда, муаллиф чунин нброс меорад, ки имрӯз масъалаи ҳифзи тандурустии хонандагон дар мактаб хеле муҳим аст. Шиддати донишомӯзии хонандагон вобаста ба зиёдшавии маълумотҳо хеле баланд аст, ки омилҳои заҳматгар шудани тандурустӣ ва афзоиши мушкилҳои мухталиф дар ҳолати равонӣ ҷисмонӣ хонандагон шуда метавонад.

Дар заминаи муассасаҳои ҳуногуни таълимӣ ба роҳ мондани таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ бояд ба роҳ монда шавад.

Унвонҷӯ қайд менамояд, ки дар маҷмӯи сохтори муҳити тандурустӣ аз чунин ҷузҳои тасвиршудаи вобаста ба ҳамдигар таркиб ёфтааст:

- дарсҳои тарбияи ҷисмонӣ;
- корҳои тандурустӣ-тасҳеҳӣ;
- иттилоот оид ба тандурустӣ дар дарсҳо, ки онро корҳои маълумотӣ-маърифатӣ низ номидан мумкин аст;
- хизматҳои психологӣ, ки он ёри психологӣ бо хонандагон, омӯзгорон ва волидонро дар бар мегирад;
- корҳои беруназсинфӣ - дарсҳои иловагӣ оид ба тандурустӣ;
- риояи меъёрҳои санитарӣ-гигиенӣ;
- кор бо волидайн.

Ба иборан дигар, таъсирбахшии онро дар маҷмӯъ тамоми низоми ҷузъҳои фароҳам овардани муҳити тандурустӣ таъмин менамояд.

Хулоса аз муҳтавои автореферати диссертатсия бармеояд, ки Абдусамадзода Бахтулло Абдулмароб маводи илмӣ арзишмандеро омода намудааст. Автореферати диссертатсия пурра моҳияти мавзӯи таҳқиқотиро фаро гирифта, метавон онро кори илмӣ анҷомёфта донист.

Таҳқиқоти илмӣ дар мавзӯи “Шароитҳои педагогии таъмин намудани муҳити тандурустӣ ва ташаккули тарзи ҳаёти солим дар хонандагони синфҳои ибтидоӣ” аз рӯи ҳаҷм, мазмун ҷавобгӯи талабот буда, муаллифи он баҳри дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01-педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ) сазовор мебошад.

Дотсенти кафедраи забони давлатӣ ва забонҳои хориҷии
Донишқадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон,

номзоди илмҳои педагогӣ

Чалолова З.А.

Имзони Чалолова З.А. -ро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадр ва
корҳои махсус

Сулейманова Н.А.

Нишонӣ: 735730, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

ш. Бӯстон, кӯчаи А.Баротов 6.

Донишқадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон

Тел (3451) 50634.... (+992) 927934499...